

Павлюх Марія Василівна

Український національний ідеал преси Союзу українок (1922–1939): спротив польській владі

УДК 323.1:070-055.2»ХХ»

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2021-2.22>

Павлюх Марія Василівна
 orcid.org/0000-0001-5502-8367
 кандидат наук із соціальних комунікацій,
 асистент кафедри міжнародної інформації
 Національного університету «Львівська політехніка»
 вул. Степана Бандери, 12,
 Львів, Україна

Актуальність теми зумовлена сучасними політологічними, гендерними та націоналістичними дослідженнями жіночих рухів у європейських країнах, зокрема українського жіночого руху, який у I половині ХХ століття став частиною визвольного руху української нації у боротьбі за власну державу. Характер українського жіночого руху, активна участь і залучення жінок до громадських і політичних подій у Галичині перетворив його у активну частину визвольного руху на західноукраїнських землях. У багатьох наукових дослідженнях жіночий рух в Галичині не виокремлюють від загально-визвольного, проте розмах, форми та методи боротьби активних жінок вказує на те, що це унікальне явище, відмінне від гендерних рухів тогочасної Європи, що мало власну політичну періодику.

Проаналізовано головну тематику преси Союзу українок (жанри, свідомісні концепти, парадигми та стереотипи, які існували у тогочасному галицькому суспільстві). Виокремлено кілька форм та видів боротьби і спротиву українського жіночого руху в Галичині польській владі та польському шовінізму. Подано світоглядні образи нового «типу жінки», яка сформувалася у публіцистиці політичної жіночої преси Союзу українок. Простежено емоційний тон у викривальних публікаціях польської шовіністичної політики щодо українського питання. Здійснено аналіз кількох програмних публікацій. Відстежено ціннісну парадигму концепції національного виховання молодшої людини, служіння національному ідеалу української молоді у боротьбі за власну державу. Методи дослідження. У дослідженні використано комплекс загальних і спеціальних методів: метод концептуального аналізу у визначенні жіночого руху як частини загально-визвольного руху Галичини I половини ХХ століття; тематичний аналіз у визначенні головної тематики видань Союзу українок; синтез у вивченні методів і форм боротьби активного жіноцтва за свої права та за права рідної нації.

Результати і висновки. Українська національна ідея – головна ідея і свідомісний концепт преси Союзу українок, яка виражалася у спротиві активному жіноцтву польській шовіністичній політиці на західноукраїнських землях. Національним та політичним ідеалом жіночої періодици стала вільна і незалежна українська нація у власній державі.

Ключові слова: український жіночий рух, преса Союзу українок, національна ідентичність, українська національна ідея, національний ідеал, жіноча періодика, визвольний рух.

Вступ. Національна ідея стає головною ідеєю і свідомісним концептом Союзу українок та жіночого руху I половини ХХ століття, який переходить у форму активної боротьби жінки за самостійність власного народу [1, с. 123]. На шпальтах політичної жіночої преси формується національний і політичний ідеал українського жіноцтва [3, с. 28]. Політичним ідеалом патріотичної жіночої преси Союзу українок є «національна держава по обидва боки Дніпра з правічними українськими традиціями та єдиною українською мовою, яка повинна лунати голосно, дзвінко, а національні символи, гімн повинні об'єднати українців в єдину державу» [9].

Політична преса Союзу українок I половини ХХ століття об'єднує кілька патріотичних жіночих видань: «Жіночий вістник» (М. П. – мовою оригіналу), «Українка», «Світ українки», «Жінка», «Громадянка». Вони виходили у період з 1922 року до 1939 року. Усі видання Союзу українок сповідували національний ідеал [15, с. 65], що виражався у прагненні та боротьбі за незалежну, вільну державу; вони намагалися впливати на жіноцтво, щоб залучати його до активної громадської та політичної роботи; вели просвітництво для сільського жіноцтва; виховували молоде покоління у патріотичному дусі [15, с. 67]. Це були головні завдання

жіночого руху, патріотичної організації Союзу українок та його друкованих органів.

Головними публікаціями на шпальтах часописів стають політичні публікації, спогади про різні політичні події, активний заклик до жіноцтва брати участь у виборах і політиці. На шпальтах видань формується образ не жінки-матері чи жінки-господині, а жінки-патріотки, яка, сповнена моралі і національного духу, працює для своєї нації [14, с. 54]. Образ активної жінки, яка веде громадську працю, була першою спробою зламати давній стереотип про жінок і їхню пасивність у політиці. Жінка бере активну участь у політичному житті своєї нації, стежить за політичними подіями, бореться за свої політичні права.

Союз українок ставив собі за мету вести просвітництво серед сільського жіноцтва, яке було досі пасивне, але яке могло бути рушійною силою нації у визвольному русі [5, с. 4]. Сільське жіноцтво, що було позбавлене можливості здобути належну освіту, не цікавилася політичними подіями. Усталені стереотипи про короткий жіночий розум чи про «темряву» сільської жінки намагалися зламати часописи Союзу українок, залучаючи жінок до активної праці. Відомо, що Союз українок мав свої філії не тільки у містах, а й по селах, тому села

навідували підготовлені для активної громадської роботи інструкторки, які виголошували реферати та промови на захист сільського жіноцтва.

Усі часописи Союзу українок спіткала єдина доля – масові арешти журналісток та конфіскації політичних, патріотичних матеріалів. На шпальтах виднілися «білі плями» конфіскацій від постійної цензури польської поліції, яка намагалася знищити патріотичний дух журналісток. Масові арешти активісток заохочували патріоток-інтелігенток до активної праці за незалежність власної держави і ця тенденція спостерігається протягом діяльності Союзу українок до 1939 року на Галичині [3, с. 327].

На шпальтах часописів Союзу українок формується тип «нової жінки» [2, с. 29], яка не тільки бореться за свої права чи за економічну залежність від чоловіка, а й поряд із чоловіками намагається боронити самостійність української нації. Діяльність Союзу українок формувала в української жінки почуття відповідальності за долю своєї нації перед майбутніми поколіннями, сприяла вливанню жіночого руху в загальноновизвольний рух західноукраїнських земель. *Українка-громадянка, українка-патріотка, українка-активістка* формується як основний образ жінки та світоглядний концепт у пресі Союзу українок.

Мета та завдання. Метою статті є тематичний аналіз журналістських матеріалів часописів Союзу Українок (1922–1939) для того, щоб з'ясувати, яку роль відіграла організація та її друковані органи на свідомісну парадигму визвольного руху, зокрема жіночого руху (за виборче право, за право займатися активною громадською і просвітницькою діяльністю, за право на освіту; за право обіймати важливі політичні посади), що виражалися у боротьбі і спротиві польській владі на західноукраїнських землях I половини ХХ століття.

Мета передбачає такі завдання:

1. Дослідити основні свідомісні концепти журналістських матеріалів преси Союзу українок та світоглядні образи публіцистики, які були сформовані цією пресою;

2. Вивчити значення національної ідеї для українського жіночого руху, яка стала провідною ідеєю преси Союзу українок та її національним ідеалом;

3. Простежити форми та методи боротьби активного жіноцтва з польською владою на шпальтах жіночої преси Союзу українок.

Основна частина. Преса Союзу українок на західноукраїнських землях, яка виходила з 1922 року до 1939 року, мала націоналістичний характер. На сторінках видань Союзу українок велася патріотична пропаганда, яку намагалася викоринити польська влада із свідомості українців протягом багатьох років. Усі видання нещадно перевірялися польською поліцією, а цензура конфісковувала абзаци і навіть статті, де критикувалася польська влада. На перших полосах

часописах були присутні пусті рядки з позначкою «skonфісовано» [15, с. 65].

Спротив українському жіночому патріотичному руху польська влада чинила у кількох формах:

1) попередження польської поліції (застосування методу залякування);

2) накладання цензурою заборони на публікацію частини статей, журналістських матеріалів, а подекуди вилучення із друкарні цілих сторінок і розворотів видань із позначкою «skonфісовано»;

3) заборона виходу видання і закриття у зв'язку із «антипольською» пропагандою на сторінках (багато часописів друкувалися під іншими назвами);

4) арешт активісток і членів організації Союзу українок (особливо після створення організації Дружина княгині Ольги).

Часописи Союзу українок активно критикували на шпальтах своїх видань політику польської влади, її шовіністичний і зневажливий тон щодо українського народу. Політичні публікації часописів були популярним жанром жіночої патріотичної журналістики. Матеріали жіночої преси ставили перед громадськістю гострі політичні, невирішені питання, серед яких українське поневолення і тиск на українських патріотів.

Серед публікацій «Жіночого вістника» привертає увагу звернення до читачок Мілени Рудницької, яка була головою Союзу українок. У програмній статті Мілена Рудницька виступає із закликком вступати «масово у місцеві і повітові комітети допомоги голодній Україні» [13]. Це був заклик не тільки до милосердя галичан, а й також до національної свідомості українців на західноукраїнських землях, які прагнули допомогти своїм братам і сестрам на Великій Україні. У статті також подано детальний опис знущань над українцями у сталінській Україні. Серед головних метафоричних висловлювань, які характеризують сталінську політику на радянській Україні, були такі: *нелюдський режим, Сталін-нелюд, тиран, людиноненависник*. Саме ці висловлювання формували в українських галичанок уявлення про сталінські реформи та знущання над братами з Великої України [13].

Замітка М. Рудницької на шпальтах видання «Українка» [19] про відмову українському жіноцтву у виборах до польського сейму спричинили політичну бурю у Галичині та налякали польську поліцію, оскільки журналістка писала про боротьбу жінок за виборче право та право балотуватися, а й також про становище русинів (українців) на західноукраїнських землях і переслідування польською владою. У цій статті гостро критикується польська шовіністична політика, яка не дозволяє жінкам-галичанкам плекати власні традиції та представляти власну державу у сеймі.

Особливою гостротою відзначається кореспонденція «Сучасні злидні й жіноцтво» [16] часопису

«Світ українки», в якій йшлося про важку долю української жінки, яка позбавлена можливості вчитися рідною мовою, бути економічно незалежною, сповідувати рідну віру, відзначати важливі державні та церковні свята без остраху бути заарештованим та переслідуваним [17]. Ці гострі і прямі висловлювання статті привернули увагу польської поліції і статтю частково конфіскували, а місця, в яких була надрукована викривальна інформація про польську політику щодо українців, перетворилися у «білу пляму» на сторінці без жодного тексту чи пояснення. Такі випадки на сторінках політичної патріотичної української жіночої преси траплялися часто і навіть перетворилися у тенденцію бути «незручними для польської влади» [18].

О. Залізняка надрукувала у виданні «Світ України» невелику замітку «Українські жінки й політичні партії» [18], в якій ставилися актуальні для українського жіноцтва проблеми, критикувалася польська влада, залучалося жіноцтво до активної діяльності в українських патріотичних організаціях, які забороняла польська влада. Ця публікація привернула увагу польських шовіністів і авторка піддавалася політичним переслідуванням. Наскрізною проблемою у багатьох статтях часописів Союзу українок стали не тільки переслідування польською владою чи арешти, а байдужість українського жіноцтва до активної боротьби за власну державу.

Великих переслідувань зазнав часопис «Жінка» за свої політичні публікації. Програмні статті М. Рудницької: «Жінка і політика» [11; 12], «Будьмо єдині» [9], «Напередодні жіночого з'їзду» [10], де авторка ставить питання про роль жінки у житті нації піддавалися частковій конфіскації: спостерігалася відсутність певних абзаців на сторінці, що унеможливило сприйняття змісту і стаття втрачала певний смисл, бо головні ідеї опускалися. Масові політичні переслідування польською владою активних журналісток не лякали активне жіноцтво і, коли закривалося одне видання, натомість з'являлося інше.

Програмна стаття «Жінка і політика» [11; 12] розкриває українське жіноцтво у європейському контексті, як частину активної жіночої європейської спільноти. Стаття Мілени Рудницької містила глибокий ретроспективний аналіз та нариси про сміливих і відомих жінок у світі, які досягли успіху у багатьох сферах життя, попри постійні упередження, суспільні стереотипи, заборони [4; 2]. Ця стаття надихнула багатьох активних жінок на подальшу боротьбу з польською владою за допомогою ідей та журналістського пера. Постійна критика шовіністичної політики поляків, гострі висловлювання – головна риса публікацій на шпальтах видання «Жінка».

Статтю «Будьмо єдині» [9] можна назвати не тільки маніфестом активного політичного жіноцтва

Галичини, а й закликом до об'єднання українців в єдину соборну і незалежну державу. Звісно, що ця стаття викликала обурення багатьох польських чиновників, які намагалися чинити всілякі перешкоди активному українському жіноцтву у просвітництві та пропаганді української національної ідеї. Тому в кінці будь-якої викривальної гострої статті авторки закликають до об'єднання у спільній боротьбі заради майбутнього українського народу.

Союз українок рішуче вступив у конфлікт із польською владою, тому що уряд відмовився видавати закордонні візи українським делегаткам для участі у Міжнародному Конгресі в Царгороді [10]. У часописі було опубліковано матеріал про закриття філії Союзу українок у Крем'янці та заборону Рівненської філії проводити будь-які культурні заходи (виставки, вечорниці) з безглуздим твердженням про безпеку. Про цю подію у виданні були надруковані кілька невеликих заміток, де гостро критикується цей інцидент. Звичайно, що відмова видавати закордонні візи українським жінкам – це тільки привід, щоб залякати активних жінок. І тому жінки з великим обуренням на шпальтах цього видання описували усі безглузді рішення польської влади та закликали не лякатися і не падати духом.

Особливою гостротою і патріотичним духом пройнята відома кореспонденція «Відношення молоді до жіночого руху» [11] М. Струтинської та її нарис «На шляху розбудови особистості» [12] у журналі «Жінка». Журнал «Жінка» велику увагу приділяв проблемі формування особистості молодої людини. Цією проблематикою на сторінках видання займалася відомий педагог та діячка Софія Русова. У розвідці «Душа юнака та його виховання» і кореспонденції «Молодь серед хаосу» вона поставила проблему виховання української молоді у країнах фашистського режиму, радила матерям виховати борця за велику ідею – чи цією ідеєю буде національна боротьба, чи наука, чи мистецтво» не мало значення [12].

У багатьох своїх статтях Софія Русова давала фахові поради батькам: як доглядати за дитиною з пелюшкового віку аж до дорослого. Головним акцентом у світоглядних статтях журналістки і педагога було виховання свідомого громадянина своєї держави, що готовий віддано та сміливо боротися за свою землю. На статтях Софії Русової виховувалася тогочасна молодь, яка через деякий час стала до лав ОУН. Софія Русова неодноразово наголошувала, що любов до рідної землі, до рідної мови, традицій, культури та віри складає основу для виховання молодого покоління.

Саме ці патріотичні та політичні публікації спричинили нові конфлікти з польською владою. Видання в черговий раз отримало попередження. За такі публікації польська влада не тільки конфіскувала матеріали націоналістичного характеру, а й арештовувала авторок статей.

На жаль, видання довелося закрити у зв'язку з тим, що польська влада заборонила видання Союзу українок.

Постійні конфлікти з польською владою змушували Союз українок із жіночої організації перетворитися на політичну. 1938 року була створена організація «Дружина княгині Ольги» [15, с. 68], тому що діяльність Союзу українок була заборонена на кілька місяців. Одночасно із організацією, що утворилася з'явився друкований орган політичної організації – «Громадянка». «Громадянка» відзначалася гостротою та безапеляційністю до польської влади. У статтях цього видання не було жодної нейтральності, натомість майже у всіх статтях присутня нещадна критика польської влади і польських шовіністів, які насаджують українцям свої закони і не хочуть визнати права на власну державу для українців.

У першому числі були конфісковані статті А. Курдидик «Жінки з Чижикова» [6], «Результати виборів до сейму» [6], оскільки у них нещадно критикується дії польської влади проти українського жіноцтва. У статті «Результати виборів до сейму» авторка аналізує усі умови та передумови виборів, критикуючи те, що українців не хочуть реєструвати в депутати лише через те, що вони – українці, а українських жінок взагалі за людей не вважають, принижуючи на насміхаючись над «жіночим розумом».

І такі конфіскації у жіночих часописах траплялися часто. Деякі читачки розгублено поглядали на журналістські матеріали отриманих видань, що були пустими. Тема часопису «Громадянка» і «білі плями» деяких її матеріалів досі засекречена. У третій частині редакція надрукувала інформацію про конфіскацію деяких матеріалів, які втратили актуальність. З 3 жовтня 1938 року у світ вийшов ще один часопис «Світ українки», який продовжив долю «Громадянки».

Після публікації «Бескидний вітер», надрукованої у другій частині «Світу України» [17] влада конфіскувала перші сторінки статті. У публікації йшлося про українсько-польську війну. У цьому матеріалі у художній формі листа сина до матері розкривається почуття українського воїна, який прагнув перемоги на власній землі, а йому доводиться помирати у такому молодому віці, не досягнувши бажаної перемоги. Йому не жаль свого молодого життя, а те, що залишає матір одну на поталу ворогу, не маючи можливості її захистити.

Отже, виснуємо, що націоналістична преса Союзу українок презентувала громадськості свою боротьбу проти польської влади гострими, викривальними статтями. Вона сформувала новий тип жіночої преси, преси політичної. На шпальтах преси Союзу українок формувалася образ жінки-патріотки, жінки-борця, жінки як особистості, а українська національна ідея стала провідною

ідеєю національно-патріотичної жіночої преси. Попри конфіскації та переслідування польської влади преса Союзу українок відіграла важливе значення у загально-визвольному русі та в історії української преси Галичини. Вона заклала початок політичної жіночої преси, журналістські жанри, вивела жіночий рух на вищий рівень боротьби – рівень політичний, змінила світоглядну парадигму ролі української жінки у суспільстві, зламала негативні стереотипи про жінок у політиці та громадському русі, створила свідомісні концепти жінки-активістки та учасника визвольного руху.

Висновки. Видання Союзу українок були першими жіночими періодичними виданнями, що вели нещадну боротьбу із польською владою. Дослідження публікацій середини 20-х років ХХ століття свідчить про те, що першочерговим на цей час вважалося питання зміцнення жіночого руху. Особливу увагу провід та активісти звертали на потребу залучення до активної громадської праці різних представниць жіноцтва, зокрема селянок.

Жіноча преса Союзу українок – культурний центр згуртування і полемічної діяльності прогресивних українських жінок, які сприяли об'єднанню навколо себе журналісток, громадських і культурних діячок, письменниць, дописувачок, що прагнули прислужитися спільній справі здобуття прав жінки та незалежності української нації. На шпальтах преси Союзу українок формується «новий» тип жінки – жінки-борця за свободу свого народу. Порушуються питання становлення жінки як особистості, з'являються нові жанри жіночої преси, нова тематика, проводяться політичні акції активним жіноцтвом.

Публікації політичної преси – документальний матеріал з історії жіночого руху, що розвивався шляхом активізації роботи гуртків при різних громадських організаціях. Союз українок переростає із феміністичної організації у провідника громадсько-політичного руху жіноцтва. Перехід жіночого руху на національно-визвольні позиції був тривалим і складним процесом, який супроводжувався виробленням нової ідеології жіночого руху, пошуком відповідних форм і методів, що сприяли розгортанню національно-виховної діяльності серед усієї жіночої спільноти.

Преса Союзу українок – це зразок політичної, викривальної журналістики, яка зосереджувалась на досягненні національного ідеалу – самостійності української держави. Преса Союзу українок – політична преса, патріотичного характеру, що вела активну патріотичну пропаганду серед усіх верств жіноцтва проти польської влади. Політична жіноча періодика заклала нові форми, жанри, задавала рішучий тон публікацій, вивела жіночу журналістику на рівень «серйозної» політичної періодики. Національний ідеал, тобто українська національна ідея, яка виражалася у боротьбі за самостійність

нації стала головною свідомісною концепцією усієї жіночої преси Союзу українок, характерною для усіх публікацій видань цієї організації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Bohachevska-Chomiak M. *Femanists Despite Themselves: Women in Ukrainian Community Life 1884 – 1939*. Edmonton, 1988. 480 s.
2. Mikulowska C. *Ukraiński ruch kobiecy*. Lwów, 1937. S. 29.
3. Богачевська-Хом'як М. Білим по білому: Жінки в громадському житті України. 1884–1939. Київ : Либідь, 1995. 424 с.
4. Богачевська-Хом'як М. Мілена Рудницька і жіночий рух. *Наше життя*. 1992. Ч. 7–8. С.1–2.
5. Богачевська-Хом'як М. Союз українок у міжвоєнний період. *Наше життя*. 1991. Ч. 2. С. 4–7.
6. *Громадянка*. Ч. 1. 1938.
7. *Громадянка*. Ч. 2. 1938.
8. *Громадянка*. Ч. 6. 1938.
9. *Жінка*. Ч. 18. 1936.
10. *Жінка*. Ч. 23. 1935.
11. *Жінка*. Ч. 3. 1935.
12. *Жінка*. Ч. 4. 1935.
13. *Жіночий вістник*. Ч.2. 1931.
14. Передирій В.А. Галицька періодика для жінок: становлення, розвиток, проблематика (1853–1939 рр.). *Збірник Праць науково-дослідного центру періодики*. Вип. 2. Львів, 1995. С. 44–63.
15. Передирій В.А. *Часописи «Союзу Українок» і національно-визвольний рух у Галичині (1922–1939)*. *Українська періодика: Історія і сучасність* : тези доп. і повід. Всеукр. наук. – теорет. конф. (9–10 грудня 1993). Львів, 1993. С. 64–68.
16. *Світ українки*. Ч. 1. 1938.
17. *Світ українки*. Ч. 2. 1938.
18. *Світ українки*. Ч. 3. 1938.
19. *Українка*. Ч. 1. 1938.
20. *Українка*. Ч. 1. 1939.
21. *Українка*. Ч. 2. 1938.

REFERENCES:

1. Bohachevska-Khomiak M. (1988) *Feministky ne dyvliachys na sebe: zhinky v zhytti ukrainkoi hromady 1884–1939* [Feminists Despite Themselves: Women in Ukrainian Community Life 1884 – 1939]. Edmonton. [in English]

2. Mikulovska, S. (1937). *Ukrainskyi zhinochyi rukh* [in Ukrainian women's movement] Lviv, S. 29. [in Polish]
3. Bohachevska-Khomiak, M. (1995). *Bilym po bilomu: Zhinky v hromadskomu zhytti Ukrainy. 1884–1939*. [White on White: Women in the Public Life of Ukraine. 1884–1939]. Kyiv : Lybid, 424 s. [in Ukraine]
4. Bohachevska-Khomiak, M. (1992). *Milena Rudnytska i zhinochyi rukh*. [Milena Rudnytska and the women's movement]. *Nashe zhyttia*. Ch. 7–8. S. 1–2. [in Ukraine]
5. Bohachevska-Khomiak, M. (1991). *Soiuz ukrainok u mizhvoiennyi period*. [Union of Ukrainian Women in the Interwar Period]. *Nashe zhyttia*. Ch. 2. S. 4–7. [in Ukraine]
6. *Hromadianka*. (1938). Ch. 1. [Hromadianka]. Lviv. [in Ukraine]
7. *Hromadianka*. (1938). Ch. 2. [Hromadianka]. Lviv. [in Ukraine]
8. *Hromadianka*. (1938). Ch. 6. [Hromadianka]. Lviv. [in Ukraine]
9. *Woman*. (1936) Ch. 18. [Woman]. Lviv. [in Ukraine]
10. *Woman*. (1935) Ch. 23. [Woman]. Lviv. [in Ukraine]
11. *Woman*. (1935) Ch. 3. [Woman]. Lviv. [in Ukraine]
12. *Woman*. (1935) Ch. 4. [Woman]. Lviv. [in Ukraine]
13. *Zhinochyi vistnyk*. (1931) Ch. 2. [Women's newsletter]. Lviv. [in Ukraine]
14. Peredyrii, V. (1995). *Halytska periodyka dlia zhinek: stanovlennia, rozvytok, problematyka (1853–1939 rr.)*. [Galician periodicals for women: formation, development, issues (1853–1939)]. Lviv. *Zbirnyk Prats naukovo-doslidnoho tsentru periodyky*. Vyp. 2. S.44–63. [in Ukraine]
15. Peredyrii, V. (1993). *Chasopysy «Soiuzu Ukrainok» i natsionalno-vyzvolnyi rukh u Halychyni (1922–1939)*. [Magazines of the Union of Ukrainian Women and the National Liberation Movement in Galicia (1922–1939)]. *Ukrainska periodyka: Istoriiia i suchasnist: tezy dop. i povid. vseukr. nauk. – teoret. konf. (9–10 hrudnia 1993)*. Lviv, S. 64–68. [in Ukraine]
16. *Svit ukrainky*. (1938). Ch. 1. [The world of Ukrainian women]. Lviv. [in Ukraine]
17. *Svit ukrainky*. (1938). Ch. 2. [The world of Ukrainian women]. Lviv. [in Ukraine]
18. *Svit ukrainky*. (1938). Ch. 3. [The world of Ukrainian women]. Lviv. [in Ukraine]
19. *Ukrainka*. (1938). Ch. 1. [Ukrainian]. Lviv. [in Ukraine]
20. *Ukrainka*. (1939). Ch. 1. [Ukrainian]. Lviv. [in Ukraine]
21. *Ukrainka*. (1938). Ch. 2. [Ukrainian]. Lviv. [in Ukraine]

Ukrainian national ideal of the press of the Union of Ukrainian women (1922–1939): resistance to the Polish authority

Pavliukh Mariia Vasylivna

PhD in Social Communications,
Assistant at the Department
of International Information
Lviv Polytechnic National University
Stepan Bandera str., 12,
Lviv, Ukraine

The urgency of the topic is due to modern political, gender and national studies of women's movements in European countries, including the Ukrainian women's movement, which in the first half of the twentieth century became part of the liberation movement of the Ukrainian nation in the struggle for their own state. The nature of the Ukrainian women's movement, the active participation and involvement of women in social and political events in Galicia turned it into an active part of the liberation movement in Western Ukraine. Many scientific studies do not distinguish the women's movement in Galicia from the general liberation movement, but the scale, forms and methods of struggle of active women indicate that this is a unique phenomenon, different from the gender movements of contemporary Europe, which had its own political periodicals.

The aim of the study. The main topics of the press of the Union of Ukrainian Women (genres, conscious concepts, paradigms and stereotypes that existed in the Galician society of that time) are analyzed. Several forms and types of struggle and resistance of the Ukrainian women's movement in Galicia to the Polish government and Polish chauvinism have been identified. The ideological images of a new «type of woman», which was formed in the journalism of the political women's press of the Union of Ukrainian Women, are presented. There is an emotional tone in the exposing publications of the Polish chauvinist policy on the Ukrainian issue. The analysis of several program publications is carried out. The value paradigm of the concept of national education of a young person, service to the national ideal of Ukrainian youth in the struggle for their own state is traced.

Research methods. The study uses a set of general and special methods: the method of conceptual analysis in defining the women's movement as part of the general liberation movement in Galicia in the first half of the twentieth century; thematic analysis in determining the main topics of publications of the Union of Ukrainian Women; synthesis in the study of methods and forms of struggle of active women for their rights and for the rights of the native nation.

Results and conclusions. The Ukrainian national idea is the main idea and conscious concept of the press of the Union of Ukrainian Women, which was expressed in the opposition of active women to Polish chauvinist policy in the western Ukrainian lands. The free and independent Ukrainian nation in its own state became the national and political ideal of women's periodicals.

Key words: *Ukrainian women's movement, press of the Union of Ukrainian Women, national identity, Ukrainian national idea, national ideal, women's periodicals, liberation movement.*